

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
PATEIKTŲ PASTABŲ DĖL PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMO NR. IX-517 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
APTARIMO POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2019 m. birželio²⁵ d. Nr. D4- 97
Vilnius

Posėdis vyko 2019 m. birželio 13 d. 10:00 val. Aplinkos ministerijoje (toliau – AM).

Posėdžio pirmininkė – AM Atliekų politikos grupės vadovė Agnė Bagočiūtė.

Posėdžio sekretorė – AM Atliekų politikos grupės vyriausioji specialistė Rita Šernauskienė.

Dalyviai:

AM Atliekų politikos grupės vadovė Agnė Bagočiūtė, AM Atliekų politikos grupės vyr. specialistė Rita Šernauskienė, Teisingumo ministerijos (toliau – TM) patarėjas Andrius Miliūnas, Europos teisės departamento prie TM (toliau – ETD) patarėjas Mykolas Šavelskis, Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centro asociacijos (toliau – LRATCA) atstovas Algirdas Bagušinskas.

Darbotvarkė:

1. Institucijų pateiktų pastabų Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – PPATĮ) projektui aptarimas.

1. SVARSTYTA. TM (2019 m. balandžio 9 d. raštas Nr. (1.6E)/2T-305), Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – EIM) (2019 m. balandžio 10 d. raštas Nr. (26.19-61)-3-1383)) pateiktos pastabos PPATĮ projektui.

Posėdžio pirmininkė Agnė Bagočiūtė pažymėjo, kad posėdžio tikslas – aptarti institucijų pateiktas pastabas PPATĮ projektui ir pristatyti AM argumentus, dėl kurių atsižvelgta tik į dalį, o ne į visas institucijų pastabas ir pasiūlymus. A. Bagočiūtė priminė, kad posėdžio dalyviai su AM argumentais jau turėjo galimybę susipažinti, kadangi PPATĮ projekto derinimo pažyma buvo pateikta kartu su AM kvietimu į posėdį. Posėdžio pirmininkė informavo posėdžio dalyvius, kad posėdyje aptarus institucijų pateiktas pastabas PPATĮ projektui ir pristačius AM argumentus dėl atsižvelgimo į šias pastabas ar neatsižvelgimo, PPATĮ projektas bus teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Posėdžio pirmininkė Agnė Bagočiūtė priminė posėdžio dalyviams, kad AM PPATĮ pakeitimą inicijavo atsižvelgdama į gaunamus gamintojų ir importuotojų bei institucijų skundus ir siekdama užtikrinti PPATĮ nustatytų reikalavimų dėl pakuočių ženklinimo atitikti Europos Sąjungos teisės aktams. Pagal šiuo metu galiojančius PPATĮ 5 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus yra nustatyta prievolė ženklinėti pakuotes, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį tam, kad pakuotes būtų galima identifikuoti ir klasifikuoti. Tačiau Taryba iki šiol nėra priėmusi sprendimo dėl privalomos pakuočių identifikavimo sistemos, kaip tai numatyta 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 13 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 29 d. Europos

Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/720 (OL 2015 L 115, p. 11) (toliau – Direktyva 94/62/EB) 8 straipsnio 1 dalyje. Todėl pagal dabar galiojančius Europos Sąjungos teisės aktus valstybės narės turi teisę numatyti, kad pakuočių medžiagų identifikavimo sistema būtų taikoma savanoriškai.

Agnė Bagočiūtė pažymėjo, kad imperatyvi nuostata dėl privalomumo, esanti galiojančioje įstatymo redakcijoje, nebuvo notifikuota Europos Komisijai.

AM atstovė taip pat informavo, kad buvo atsižvelgta į LRATCA pasiūlymus dėl pakuočių ženklavimo nurodant tinkamiausią jų tvarkymo būdą.

ETD atstovo Mykolas Šavelskis pažymėjo, kad, kaip ir informavo AM atstovė, ETD, įvertinęs Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus, susijusius su pakuočių ženklavimu, taip pat pritaria pozicijai, kad Europos Sąjungos teisės aktuose nėra nustatyto privalomo reikalavimo ženklinti pakuotes, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį. Taip pat ETD atstovas patvirtino, kad ETD neturi informacijos, kad PPATĮ, kuriame buvo nustatyta prievolė ženklinti pakuotes, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, būtų notifikuota Europos Komisijai. Mykolas Šavelskis atkreipė dėmesį, kad atlikus AM siūlomus PPATĮ pakeitimus, būtų užtikrinta, kad nebūtų ribojamos rinkos sąlygos Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių gamintojams ir importuotojams.

ETD atstovas Mykolas Šavelskis taip pat pasiteiravo, ar pakuočių ženklavimas, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, turi esminę įtaką užtikrinant tinkamą pakuočių atliekų sutvarkymą.

Agnė Bagočiūtė, papildydama ETD atstovo Mykolą Šavelskį, pažymėjo, kad privalomi ženklavimas, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, reikalavimai nenustatyti ir naujame žiedinės ekonomikos teisiniame reguliavime. Be to, AM atstovė atkreipė dėmesį, kad, kaip ir buvo nurodyta AM kartu su PPATĮ pakeitimo projektu pateiktame aiškinamajame rašte, AM iniciatyva įvykdyta visuomenės apklausa (2017 m. sausio mėnesį Grynas.lt portale), kurios metu apklausta, ar gyventojai, pirkdami produktą, atkreipia dėmesį į ženkliuką, nurodantį, iš kokios medžiagos pagaminta pakuotė. Pagal apklausos rezultatus tik maža dalis gyventojų (27%) atkreipia dėmesį į ženkliuką, nurodantį, iš kokios medžiagos pagaminta pakuotė.

R. Šernauskienė atkreipė dėmesį, kad bendrieji pakuočių ir pakuočių atliekų apskaitos reikalavimai yra nustatyti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 (toliau – Taisyklės), V skyriuje. Neatsižvelgiant į Lietuvos rinkai tiekiamą pakuočių kiekį, visi gamintojai ir importuotojai turi vykdyti visų gaminių pripildytų pakuočių apskaitą, visi pakuočių gamintojai – visų tuščių pakuočių apskaitą, užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriai – vienkartinių pakuočių, kurioms taikoma užstato už vienkartinės pakuotes sistema, ir jų atliekų apskaitą, užstato už daugkartinės pakuotes sistemos administratoriai – daugkartinį pakuočių, kurioms taikoma užstato už daugkartinės pakuotes sistema, apskaitą (Taisyklių 23 punktas). Gamintojai ir importuotojai vykdydami Taisyklėse nustatytus pakuočių apskaitos reikalavimus, privalo vadovautis Taisyklių 24 punkte nurodytais principais:

- tuščia pakuotė ir gaminių pripildyta pakuotė apskaitomos atskirai (24.1 papunktis);
- pagal medžiagas, iš kurių pakuotės pagamintos, tuščios pakuotės ir gaminių pripildytos pakuotės skirstomos į stiklines, plastikines, polietilenterftalato (toliau – PET), popierines ir kartonines, metalines, kombinuotąsias, medines, kitas pakuotes (24.2 papunktis);
- apskaitant kombinuotąsias pakuotes, papildomai nurodoma vyraujanti medžiaga šiose kombinuotose pakuotėse (24.3 papunktis);
- apskaitant vienkartinės pakuotes papildomai nurodoma, kaip apdorojama tokia pakuotė (jos atliekos) – perdirbama ar neperdirbama (24.11 papunktis).

Vadovaujantis Taisyklių 27 punkto nuostatomis, pakuočių ir pakuočių ir pakuočių atliekų apskaita vykdoma ir apskaitos ataskaitos teikiamos naudojantis Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema (toliau – GPAIS).

Agnė Bagočiūtė taip pat paprašė LRATCA atstovo atsakyti į ETD atstovo klausimą.

LRATCA atstovas Algirdas Bagušinskas atsakė, kad pakuočių ženklavimas, nurodant joms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, atliekų tvarkytojų nuomone, šiuo metu neturi esminės įtakos tinkamam pakuočių atliekų sutvarkymui. Manytina, kad didesnę įtaką daro gamintojo ir importuotojo informacija, pateikiama ant gaminių pakuotės, apie tokios pakuotės rūšiavimo ir tvarkymo galimybes.

TM atstovas Andrius Miliūnas pasiteiravo, koks šio teisinio reguliavimo keitimo tikslas – ar jį lėmė tai, kad reikalavimas ženklinti pakuotes, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, nepasiteisino, ar pasikeitė AM pozicija dėl aplinkosaugos politikos formavimo šioje srityje. Jis taip pat išreiškė nuogastavimą, kad atsisakymas privalomai ženklinti pakuotes, nurodant pakuotėms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, gali turėti neigiamą įtaką visai pakuočių atliekų tvarkymo sistemai.

TM atstovas A. Miliūnas taip pat pasiteiravo, ar supaprastintas pakuočių ženklinimo reglamentavimas neiškraipys gamintojo atsakomybės principo, kuris akcentuojamas ir Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane.

Agnė Bagočiutė pažymėjo, kad PPATĮ projektas parengtas įvertinus aplinkybes, jog Europos Taryba iki šiol nepriėmė sprendimo dėl privalomo pakuočių ženklinimo nurodant joms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, be to, privalomas tokio ženklinimo reikalavimas nebuvo įtvirtintas ir žiedinės ekonomikos pakete. Todėl darytina prielaida, kad privalomo pakuočių ženklinimo, nurodant joms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį, reikalavimas galimai yra tik viena iš priemonių siekiant įgyvendinti gamintojo atsakomybės principą. Tačiau siekiant tinkamai įgyvendinti gamintojo atsakomybės principą ir užtikrinti efektyvų pakuočių atliekų sutvarkymą, gali būti (ir yra) taikomos ir kitos visuomenės informavimo priemonės.

R. Šernauskienė atkreipė dėmesį, kad pareiga informuoti visuomenę pakuočių atliekų tvarkymo klausimais (apie netinkamo pakuočių atliekų tvarkymo žalą aplinkai ir žmonių sveikatai, pakuočių atliekų tvarkymo galimybes ir pan.) gamintojams ir importuotojams yra nustatyta PPATĮ 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte.

TM atstovas A. Miliūnas pasiteiravo, ar pakuočių ženklinimas nurodant joms pagaminti naudotų medžiagų prigimtį gali būti suprantamas siaurąja prasme, kad tai yra tik dalis visoje pakuočių ženklinimo sistemoje.

Agnė Bagočiutė patvirtino, jog pakuotės medžiagos nurodymas ant pakuotės yra tik dalis visos informavimo sistemos. Vadovaujantis Gamintojų ir importuotojų organizacijos veiklos organizavimo plano, finansavimo schemos ir švietimo programos rengimo, derinimo ir ataskaitų bei informacijos apie jų vykdymą teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. D1-57, 11 punkte nustatyta tvarka, gamintojų ir importuotojų organizacijos, naudojantis GPAIS, kasmet privalo parengti, suderinti su licencijas išduodančia institucija (Aplinkos apsaugos agentūra) ir pateikti švietimo programą, kurioje turi būti:

„11.1. dalis, kurioje aprašyta esama padėtis gaminių ar pakuočių atliekų tvarkymo srityje Lietuvos Respublikoje, nurodytos esamos problemos, pateiktos prioritetinės organizacijos švietimo programos kryptys, apibrėžti švietimo programos tikslai ir uždaviniai;

11.2. veiksmų programa, kurioje aprašytos švietimo programos įgyvendinimo priemonės, tikslinės grupės, tikslas ir apimtis (skaitinė reikšmė kiekvienam einamųjų kalendorinių metų ketvirčiui atskirai), finansavimo šaltinis ir lėšų suma, planuojama kiekvienai priemonei įgyvendinti.

12. Veiksmų programoje turi būti numatytos ne mažiau kaip 2 tęstinės priemonės (informaciniai standai atliekų surinkimo vietose, informacijos teikimas interneto svetainėse, informacijos teikimas apie atliekų surinkimo vietas ir surinkimo sąlygas ir panašiai), vykdomos nuolat švietimo programos galiojimo metu, ir ne mažiau kaip 4 netęstinės priemonės (televizijos ir (ar) radijo laidos, straipsniai spaudoje, skrajučių platinimas ir panašiai), vykdomos ne rečiau kaip kartą per kalendorinį metų ketvirtį (toliau – ketvirtis) švietimo programos galiojimo metu.“.

TM atstovas atkreipė dėmesį, kad būtina papildyti aiškinamąjį raštą detaliau atskleidžiant priežastis, kurios paskatino keisti PPATĮ, pvz., pateikti detalesnę informaciją apie ūkio subjektų skundus, pagrindimą, kad siūlomi pakeitimai neturės neigiamos įtakos gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimui.

EIM atstovai posėdyje nedalyvavo, todėl jų pozicija papildomai nebuvo svarstoma. Tačiau atsižvelgiant į EIM pateiktas pastabas, R. Šernauskienė informavo posėdžio dalyvius, kad neįmanoma objektyviai apskaičiuoti net ir preliminaros administracinės naštos ūkio subjektams sumažėjimo pokyčio pinigine išraiška, kadangi šiuo PPATĮ projektu reguliuojama verslo sritis apima ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šalių gamintojus (importuotojus/eksportuotojus). Kardinaliai skiriasi atskirų verslo subjektų (gamintojų) gamybos apimtys, naudojamos pakuočių gamybos technologijos, proceso automatizavimo

lygis ir pan. Net ir preliminariam (sąlyginiam) administracinės naštos pokyčio apskaičiavimui reikėtų atlikti tyrimą ir apklausti ne tik Lietuvos gamintojus, bet ir kitų šalių ūkio subjektus, eksportuojančius gaminius, prekes ir kt. produkciją, supakuotą į atitinkamą pakuotę. Užsienio šalių gamintojai (patys eksportuojantys produkciją į Lietuvos rinką, ar ją parduodantys Lietuvos verslo subjektams) teisiškai nėra įgaliojami teikti mums informaciją apie savo gamybos kaštus ir pan. Net ir gavus keletą pavyzdžių, toks apskaičiavimas bus tik menamas, bet neatspindės realios situacijos. Be to, tai pareikalaus papildomų darbo jėgos ir laiko išteklių, o galutinis rezultatas galimai bus neadekvatus realiai situacijai. Be to, į vertinus TM pateiktas pastabas, nuostata dėl administracinės naštos mažinimo iš aiškinamojo rašto (pridedamas) buvo išbraukta. Atsižvelgdama į tai AM mano, kad ši pastaba nebeaktuali.

NUTARTA. Pagal posėdyje išsakytas pastabas ir argumentus papildyti PPATĮ projekto teikimo aiškinamąjį raštą ir kartu su suderintu posėdžio protokolu teikti PPATĮ projektą svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Posėdžio pirmininkė

Posėdžio sekretorė

Agnė Bagočiūtė

Rita Šernauskienė